

Mindre meddelelser

Yngletæthed af Husskade *Pica pica* og Krage *Corvus corone* i Århus

KELD HENRIKSEN

I byområder flere steder i Europa er der registreret meget høje yngletætheder af Husskade *Pica pica* (se evt. Mäck 1998). I byer er kombinationen af et stort udbud af føde og redetræer samt ringe eller ingen menneskelig efterstræbelse tydeligvis gunstig for skaderne (jf. Birkhead 1991). Den ofte lave yngletæthed af Krage *Corvus corone* er sandsynligvis en medvirkende årsag til de høje skadetætheder i byer (f.eks. Würfels 1998), da Krage er fødekonzurrent og desuden hyppigt plyndrer skadereder for æg (Bayens 1981). I det nordlige København (Nørrebro, Østerbro, Indre By) er der registreret en yngletæthed af Husskade på 40 par/km², og området har således en af Europas tætteste ynglebestande (Boertmann & Sørensen 2006). I 2004 optalte jeg skadereder for at undersøge, om yngletætheden er tilsvarende høj i Århus. Reder af Krage blev også optalt.

Optællingsområdet på 5,4 km² var Århus By inden for Ringgaden, afgrænset i syd af Marselis Boulevard og i nord af Trøjborgvej. Tætte bebyggelser udgjorde 41% af området, åbne bebyggelser (nyere boligkarréer, åbne industriområder) 35%, arealer med græsplæner og store træer (parker og kirkegårde) 22%, og ældre villakvarterer 2%.

Jeg foretog én redeoptælling fordelt på seks dage i sidste halvdel af april. Optællingen foregik fra cykel eller til fods og varede 15,3 timer, altså et tidsforbrug på knap 3 timer/km². Straks efter denne optælling blev de skade- og kragetomme dele af optællingsområdet undersøgt endnu en gang. Endelig foretog jeg efterkontrol af aktiviteten ved enkelte reder. Skaderederne blev registreret som ynglereder på baggrund af forskellige former for aktivitet ved rederne; tre store tydeligvis nybyggede reder blev dog medtaget som ynglereder, selvom der ingen redeaktivitet sås. Kragederne var lettere at registrere som ynglereder, idet den rugende fugl kunne ses.

Jeg fandt 28 ynglereder af Husskade og 25 af Krage, svarende til en yngletæthed på henholdsvis 5,2 og 4,6 par/km². Lige uden for optællingsområdet, i byens villakvarterer, er tætheden af Husskade højere, 8,6 par/km², mens der kun yngler 1,9 par Krager pr km² (Henriksen 2003).

Sammenlignet med København (jf. Boertmann & Sørensen 2006) var yngletætheden af Husskade otte gange lavere i Århus. Der er næppe nogen afgørende forskel mellem de to byer hvad angår fødeudbud og forekomst af egnede redetræer, der kan forklare den markante forskel i yngletæthed. Menneskelig efterstræbelse kan heller ikke være forklaringen, da der ikke i nyere tid er foretaget skadebekæmpelse i Århus (Århus Kommunes Naturforvaltning pers. medd.).

Derimod kan en forskel mellem de to byer i kragebestandens størrelse spille en rolle. Boertmann & Sørensen

(2006) optalte ikke systematisk kragederer, men det er alligevel påfaldende, at de kun registrerede fem reder i hele deres optællingsområde. Husskader etablerer sig kun nødt til krageterritorier (f.eks. Henriksen 1989), og i park- og kirkegårdsområderne i Århus, hvor tætheden af Krage var højest (11,7 par/km²), var tætheden af Husskade lavest (2,5 par/km²). Netop i parker og på kirkegårde registrerede Boertmann & Sørensen (2006) derimod en yngletæthed af skader på 77 par/km², mere end 30 gange højere end i Århus.

Summary: Breeding density of Magpies and Crows in Århus

Nest counts of Magpies *Pica pica* and Crows *Corvus corone* were made in 2004 in a 5.4 km² urban area covering most of central Århus. Breeding density of Magpies was 5.2 pairs per km² and of Crows 4.6 pairs per km². Magpie density was lowest (2.5 pairs per km²) in parks and cementeries where the density of Crows was highest (11.7 pairs per km²). Thus, Magpie density was eight times lower compared to the density in Copenhagen (Boertmann & Sørensen 2006). It is suggested that the relatively low Magpie breeding density in Århus is a direct consequence of the high Crow density.

Referencer

- Bayens, G. 1981: Magpie breeding success and carrion crow interference. – *Ardea* 69: 125-139.
- Birkhead, T. R. 1991: *The Magpies*. – T. & A. D. Poysler, London.
- Boertmann, D. & U. G. Sørensen 2006: Københavns Husskader *Pica pica* i 150 år. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 100: 9-15.
- Henriksen, K. 1989: Yngletæthed og redeforhold hos Husskade *Pica pica* og Gråkrage *Corvus corone cornix* i bymæssig bebyggelse. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 83: 55-59.
- Henriksen, K. 2003: Husskade *Pica pica* og Krage *Corvus corone* i bymæssig bebyggelse omkring Århus: ynglebestandens udvikling. – *Dansk Orn. Foren. Tidsskr.* 97: 313.
- Mäck, U. 1998: Populationsbiologie und Raumnutzung der Elster (*Pica pica* Linnaeus 1758) in einem urbanen Ökosystem. Untersuchungen im Grossraum Ulm. – *Ökol. Vögel* 20: 1-215.
- Würfels, M. 1998: Entwicklung der Siedlungsdichte der Elster (*Pica pica*) von 1992 bis 1996 im Bereich der Habichtbrutplätze und auf weiteren Probeflächen in Köln. – *Charadrius* 34: 90-96.

Keld Henriksen
Kærvej 17
8230 Åbyhøj